

PS HYTE-viesti

POHJOIS-SAVON HYTE

PS HYTE -VIESTI NRO 11/2022

Pohjois-Savon HYTE -viesti kokoaa tietoa, vinkkejä ja tapahtumia alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnasta. HYTE-viesti lähetetään kerran kuukaudessa joka kuukauden ensimmäinen torstai. HYTE-viestä saa välittää eteenpäin. Pohjois-Savon HYTE löytyy myös Facebookista [Pohjois-Savon HYTE](#), [Pohjois-Savon ehkäisevä mielenterveys ja päihdetyö](#) ja Twitteristä [PSHYTE](#) sekä Instagramista PohjoisSavonHYTE

POHJOIS-SAVON HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN AJANKOHTAISTA

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta valmistelut Pohjois-Savon hyvinvointialueella etenevät; tuleva HYTE- ja osallisuuspäällikkö tiedetään pian ja HYTE-toiminnan keskeisiä työ- ja sidosryhmiä päivitetään uuden organisaation aloitusta varten. Parhaillaan valmistelussa on HYTE-työtä johtavan virallisen toimielimen eli HYTE-neuvottelukunnan jäsenten nimittäminen.

- **Kaatumisvaaran vähentäminen luentosarjat jatkuvat:** Ei tarvitse ilmoittautua. Aiheet ja teemat:
 - ti 13.12.2022 klo 12.00-12.30. Kaatumisvaaran vähentäminen: Liukastumisvaroituspalvelu. Asiantuntijana Henry Tennberg, RoadMeteo Oy
 - Linkit luentosarjoihin ja aikaisempien luentosarjojen tallenteet löytyvät [AKE materiaalipankista](#)
- **Seksuaaliterveyden edistämisen tietoiskut:** Liity mukaan teams yhteyksiin. Ei tarvitse ilmoittautua. Linkit tilaisuuksiin ja myöhemmin tallenteet (2vk ajan nähtävissä) Pohjois-Savon [seksuaaliterveyden edistämisen sivulla](#). Järjestäjänä Pohjois-Savon seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä. Ajankohdat ja aiheet:
 - ti 22.11.2022 klo 12.00-12.30 Turvataidot ja seksuaalisuus
 - ma 9.1.2023 klo 12.00-12.30 Lantionpohjan laskeuma, konservatiivinen hoito ja laskeuman vaikutukset seksuaalisuuteen
- **Vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa, EVA työpajat jatkuvat** Pohjois-Savon kunnissa kuntien ja kuntayhtymien luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja asioiden valmistelijoille. Vielä on jäljellä seuraavat:
 - Pielavesi 8.11.2022 klo 8-10
 - SavoGrown kunnat 28.11.2022 klo 9-11 etäyhteyksiin Lisätietoja kuntasi hyvinvointikoordinaattorilta / hyte-yhdyshenkilöltä.
- **Nuoren mielen ensiapu-koulutus 9.11.2022 klo 8.30-15.30** Pohjois-Savon liitto, Sepänkatu1, Kuopio. Koulutuksen tavoitteena on ehkäistä lasten ja nuorten mielenterveysongelmia, parantaa varhaista tunnistamista, vahvistaa aikuisen valmiuksia ottaa puheeksi mielenterveyteen liittyviä kysymyksiä. Kohderyhmä: 7-18-vuotiaita lapsia tai nuoria työssään tai vapaa-ajalla kohtaaville, esim. sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille,

nuorisotyöntekijöille, opettajalille ja oppilashuoltoryhmän jäsenille ja urheiluseurojen valmentajille. [Lisätietoja.](#)

- **Haavoittuva mieli - tunnista ja tue Mielenterveyden ensiapu® 2-koulutus 16.-17.11.2022** Kuopiossa. Järjestäjänä POSOTE20 ja Pohjois-Savon HYTE-tiimi. Kohderyhmä: Pohjois-Savon alueen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaiset, erityisesti aikuisväestön parissa työskentelevät. Mielenterveyden ensiapu®2-koulutuksessa osallistuja saa valmiudet soveltaa mielenterveyden ensiavun askeleita. Koulutukseen mahtuu mukaan 20 henkilöä. Paikat jakautuvat 1-2/kunta, mutta jos jostain kunnasta ei tule osallistujia vapaat paikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. [Tarkemmat tiedot ja ilmoittautuminen.](#)
- **Seksuaaliterveyden edistämisen alueellinen koulutus 24.11.2022 klo 8-12** KYS auditorio 1, M-rakennus, 2.krs tai liity mukaan teams yhteyksin. Teemana kohtaaminen seksuaaliterveyden edistämistyössä (sisältää puheeksiotot). Järjestäjänä Pohjois-Savon seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä ja KYS. [Ohjelma.](#) Ilmoittautuminen: Kysiläiset ja kysteriläiset: HR-työpöytä -> Koulutus ja osaaminen -> Koulutuskalenteri. Muut KYSin alueellisen [koulutuskalenterin kautta.](#) Huomioithan, että ennen kuin voit ilmoittautua koulutukseen, Sinun täytyy olla rekisteröitynyt alueellisen koulutuskalenterin käyttäjäksi. Jos et ole vielä rekisteröitynyt, tee se koulutuskalenterissa kohdasta: UUSI KÄYTTÄJÄ. Jos yllä olevat linkit eivät avaudu, kopioi linkki ja avaa se internet-selaimessa.
- **Ehkäisymenettelmät ja ehkäisyneuvonta etäluento 7.12.2022 klo 13-15** teams yhteyksin. Järjestäjänä: Pohjois-Savon HYTE-tiimi, POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus-hanke ja THL. Kouluttajana: Erityisasiantuntija, erityispalvelut THL Katriina Bildjuschkin. Kohderyhmä: Pohjois-Savon ehkäisyneuvonnan ammattilaiset, opiskelijat ja järjestöjen edustajat. Sisältö: Ehkäisyneuvontaa liittyvät asiat kuten ehkäisyvaihtoehdot, opasmateriaalit, ehkäisyn palvelupolut, seksuaalikasvatus ja -neuvonta osana ehkäisyneuvontaa, seksuaaliväkivalta/-häirintä ja sen puheeksiotto sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus osana ehkäisyneuvontaa. Ei tarvitse ilmoittautua, liity vain mukaan [teams osoitteessa](#) Tilaisuus on tallenteena katsottavissa 2vk ajan.
- **Lapset puheeksi - kouluttajakoulutus 8.12.2022 - 18.4.2023, Kuopio.** Järjestäjänä Pohjois-Savon HYTE-tiimi. ja POSTE20-hanke/perhekeskus. LP-kouluttajakoulutus mahdollistaa oman LP- kouluttajan saamisen kuntaan. Ilmoittautuminen 11.11. mennessä osoitteeseen: helena.tormi@kuh.fi [Lisätietoja.](#)

Kyselyjä menossa:

- **Pohjois-Savon alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa linjattujen HYTE-menettelmien jalkautumisen tilannekysely** kunnan viranhaltijoille marraskuu - joulukuu 2022. Kyselyyn vastaamisen koordinoi kuntien hyte-yhdyshenkilö/ hyvinvointikoordinaattori.
- **Pohjois-Savon asukkaille Päihdetilannekysely 7.11. - 27.11.2022.** Asukkaat pääsevät esittämään ajatuksiaan kunnan päihdetilanteesta ja toiveita esimerkiksi päihdehaittojen vähentämisen keinoista. Vastaa itse ja jaathan kyselyä omissa verkoissasi. [Linkki kyselyyn.](#)

MIELITEKO -OHJELMAN TERVEISIÄ: VÄLITÄ PUUTTUA – ÄLÄ VÄLTTELE

Tulin taannoin luvanneeksi, että lähetän kesällä 2022 toteuttamastamme asukaskyselystä tarkempaa tietoa. Olemme laatineet kyselystä tiivistelmän, jonka pääset lukemaan [tästä](#). Olemme laatineet myös laajemman raportin, joka toimitetaan pyynnöstä sähköisessä muodossa. Tulemme mielellämme esittelemään haastatteluraportin ja sen keskeiset löydökset

haluamallenne kohdejoukolle.

Viestintäasiantuntijamme Markus Laakso on kirjoittanut Mieliteko-ohjelman kotisivuille asukaskyselyyn pohjautuvan artikkelin, jonka löydät täältä: [Puhuminen auttaa mielen terveys- ja päihdehaasteissa \(mielitekomedia.fi\)](#)

Terveisin [Mieliteko-ohjelman väki](#)

POHJOIS-SAVON HYTE:N JA YHTEISTYÖTAHOJEN KOULUTUKSIA TARJOLLA

MARRASKUU

- **Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estämisen työkokous 2022. 4.11.2022 klo 9.00-15.00** Helsinki ja verkossa. Järjestäjänä THL. Kohderyhmä: Kaikki tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisaiheen työssään kohtaavat. [Lisätietoja.](#)
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallinen palvelukonsepti ja alueelliset palvelutarjottimet - Info ja keskustelutilaisuus järjestöille. 4.11.2022 klo 12.00-14.30** teams yhteyksin. Järjestäjänä THL. Tavoitteena esitellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin kehittämistyötä, tukea alueellisia verkostoja sekä koota toiveita kansalliselle kehittämiselle. [Lisätietoja.](#)
- **Väkivaltatutkimus halki tieteiden kentä - Hybridiseminaari 7.11.2022 klo 11.30-17.00** Helsinki sekä verkossa. Järjestäjänä on THL:n väkivallan vastaisen työn osaamiskeskittymä, erityispalvelut. Seminaarin tavoitteena on tehdä näkyväksi monipuolista väkivaltaan liittyvää tutkimusta, jota tehdään eri tieteenaloilla Suomessa. Lisäksi tavoitteena on edistää aiheesta kiinnostuneiden tutkijoiden, kehittäjien ja suuren yleisen keskinäistä vuoropuhelua ja verkostoitumista. [Ohjelma ja ilmoittautuminen](#)
- **Peliviikko 2022. 7.-13.11.2022.** Peliviikko on vuosittain marraskuussa vietettävä pelikasvatuksen ja pelikulttuurin teemaviikko. Peliviikko on osa kansainvälistä Pelien kuukautta. [Lisätiedot.](#)
- **Ehkäisevän päihdetyön viikko. 7.- 13.11.** Ehyt ry. Ehkäisevän päihdetyön viikon teemaksi vuonna 2022 on valittu lääkkeiden väärinkäyttö. Viikon kohderyhmänä ovat ensisijaisesti ehkäisevän työn parissa työskentelevät ammattilaiset, esimerkiksi kuntien ja kaupunkien työntekijät, järjestöt ja aluehallintovirastot. Kunnat voivat toteuttaa viikkoa myös omien tarpeidensa mukaisesti. [Lisätietoja](#)
- **Suojele, älä sivuuta - tietoa lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista ja niiden torjunnasta. Nettivihjeen seminaari 8.11.2022 klo 8.30-15.30** Helsinki ja striimattuna. Järjestäjänä Pelastakaa Lapset ja Etelä-Suomen AVI. Avoin kaikille lasten ja nuorten tai aiheen parissa toimiville ammattilaisille. Puheenvuoroja lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta, siihen liittyvistä rikosprosesseista sekä seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisystä. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Suojele ja tue lasta vaativissa erotilanteissa. 8.11.2022 klo 9.00-13.00.** Verkossa. Kohderyhmä: ensisijaisesti perheoikeudellisissa palveluissa, lastensuojelussa, perheneuvolassa, sosiaalihuoltolain mukaisissa lapsiperhepalveluissa sekä järjestöjen eropalveluissa työskenteleville Webinaarissa kuullaan erilaisia näkökulmia vaativista erotilanteista ja eron jälkeisestä väkivallasta. Webinaari tallennetaan. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Rahapeli riippuvuus hallintaan - menetelmäkoulutus 8.11.2022 klo 9-14** Järjestäjänä Rahapeliklinikka ja Sovatek-säätiö. Rahapeli riippuvuus hallintaan -menetelmäkoulutuksessa (1,5 päivää) osallistuja saa teoriaan ja käytäntöön perustuvan kokonaiskuvan rahapeli riippuvuuden hoidosta

kognitiivisen käyttäytymisterapian viitekehyksen mukaisesti. Koulutuksen käytyään osallistujalla on valmiudet arvioida ja hoitaa henkilöä, jolla on rahapeliongelma. Koulutus perustuu Rahapeliriippuvuus hallintaan - Terapeutin käsikirjaan ja Rahapeliriippuvuus hallintaan - Asiakkaan työkirjaan (Ladouceur & Lachance 2020). Kohderyhmä: Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö, joka työssään kohtaa asiakkaita ja potilaita, joilla on rahapeliongelma. Koulutuksesta saa todistuksen. [Ilmoittautuminen ja lisätietoja](#)

- **Saatavuuden ehkäisy osana kuntien ja alueiden ehkäisevän päihdetyön kokonaisuutta 8.11. klo 13-15.00.** Webinaari. Alkoholin saatavuuden ehkäisy on keskeinen ehkäisevän päihdetyön muoto. Webinaari tarjoaa työkaluja, kokemuksia ja keskustelun mahdollisuuksia kaikille ehkäisevää päihdetyötä suunnitteleville ja toteuttaville ammatilaisille. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)

- **Mitä on ongelmallinen digipelaaminen? 8.11.2022 klo 14-15** verkkoyhteyksin. [Liity koulutukseen.](#) Nuoria aikuisia työssään kohtaaville ammattilaisille suunnattuihin koulutuksiin voit osallistua ilman ennakoilmoittautumista. Koulutuksissa käsitellään ongelmallisen digipelaamisen määritelmiä, ongelmien yleisyyttä ja taustatekijöitä sekä niihin tarjolla olevia tuen muotoja. Järjestäjänä Sosped-säätiö.

- **Nuoren mielen ensiapu-koulutus 9.11.2022 klo 8.30-15.30** Pohjois-Savon liitto, Sepänkatu1, Kuopio. Koulutuksen tavoitteena on ehkäistä lasten ja nuorten mielenterveysongelmia, parantaa varhaista tunnistamista, vahvistaa aikuisen valmiuksia ottaa puheeksi mielenterveyteen liittyviä kysymyksiä. Kohderyhmä: 7-18-vuotiaita lapsia tai nuoria työssään tai vapaa-ajalla kohtaaville, esim. sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, nuorisotyöntekijöille, opettajalille ja oppilashuoltoryhmän jäsenille ja urheiluseurojen valmentajille. [Lisätietoja.](#)

- **Ihan netissä - tukea digitaalisiin riippuvuuksiin 9.11.2022 klo 14-15** verkkoyhteyksin. Koulutuksessa esitellään digitaalisiin riippuvuuksiin tarjolla olevia tuen muotoja. Lisäksi esitellään ammattilaistyöhön soveltuvia tukimateriaaleja. Järjestäjänä Sosped-säätiö. [Liity koulutukseen.](#)

- **Ehkäise väkivaltaa ja rakenna hyvinvointia PISARAPUUTTUMALLA, Cacciatore & Huuki. 10.11.2022 klo 9-15.00** webinaari. Järjestäjänä AVI. Kohderyhmä: varhaiskasvatuksen ja koulun väki. Pisarapuuttuminen on menetelmä häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn ja siihen puuttumiseen. Siinä on neljä yksinkertaista vaihetta. Voit puuttua satuttavaan vallankäyttöön heti kun havaitset sen ja aina kun pystyt. Aikuinen tarjoaa sanat ja tavan edetä, mutta ei leimaa tai syyllistä ketään. Pisarapuuttuminen on myönteinen, rohkaiseva ja systemaattinen menetelmä, joka toimii sekä lasten välisessä että lapsiin kohdistuvassa vallankäytössä, myös erityislapsilla ja jo pienistä lapsista koululaisiin. [Lisätietoja.](#)

- **Järjestöjen osallisuus ja yhteistyö hyvinvointialueilla 10.11.2022 klo 10-12 verkkoseminaari.** Järjestäjänä STM. Seminaarissa käsitellään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen ajankohtaisia kysymyksiä järjestöjen ja järjestöyhteistyön näkökulmasta. Seminaari on suunniteltu yhteistyössä järjestötoimijoiden kanssa. Kyseessä on kaikille avoin seminaari, eikä ilmoittautumista vaadita. Seminaari on suunnattu erityisesti valtakunnallisille ja alueellisille järjestötoimijoille, hyvinvointialueiden valmistelijoille sekä kuntatoimijoille. [Lisätietoja.](#)

- **Lääkkeet ja niistä keskustelu. 10.11.2022 klo 13-15.** EPT- verkosto. Webinaari auttaa rakentamaan sote-ammattilaisten tietopohjaa, jotta lääkkeistä on helpompaa keskustella. [Lisätietoja](#)

- **Pohjois-Savon järjestöfoorumi 10.11.2022 klo 13-17** Iisalmen raatihuone ja etänä. Aiheena: Järjestöjen rahoitus ja hyvinvointi. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)

- **Välineitä ja varmuutta maahanmuuttajataustaisia naisia kohtaavan työn tueksi 10.11.2022 klo 13.00-15.00.** Kaipaanko uusia näkökulmia naisten kokeman väkivallan esiin nostamiseen? Toivomme koulutuksen sekä siinä jakamamme materiaalin tukevan matkaasi sukupuolistuneen väkivallan teemoihin tutustujana, väkivallan todellisuuksien tunnistajana, turvallisten keskustelujen mahdollistajana ja väkivaltaa kokeneen

tukijana. Asiantuntijana koulutuksessa Setlementti Puijolan Tyttöjen Talon GBV-TUVA ja SARAH -työn hankekoordinaattori Sanni Mäkinen. [Ilmoittaudu](#)

- **Hyvinvointia kunnissa - keskiössä UV ja Radon. 15.11.2022 klo 12.30-14.15 verkossa.** Tule kuulemaan miten kunnissa on mahdollista edistää UV-säteilyltä ja radonilta suojautumista ja vähentää niille altistumisesta aiheutuvia terveyshaittoja. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Asiakasosallisuuden teematiistai 15.11.2022 klo 14-15.00 verkossa.** Järjestäjänä THL. Teemana on asiakkaiden osallistuminen päätöksentekoon ja tiedon integroituminen. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen.](#)
- **Turvallisesti Digiliikenteessä – miten ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää, houkuttelua ja seksuaaliväkivaltaa digiympäristöissä 15.11. - 30.11.2022 klo 10-16** webinaari. Järjestäjänä AVI. Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot järjestävät yhteistyössä Suojellaan Lapsia ry:n kanssa Turvallisesti Digiliikenteessä – miten ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää, houkuttelua ja seksuaaliväkivaltaa digiympäristöissä -koulutuskokonaisuuden. Koulutukseen kuuluu erilliset varhaiskasvatukseen ja alakouluun suunnatut luennot ja lapsiryhmien kanssa toteutettavat työpajat. [Lisätietoja.](#)
- **OPH: Keinoja kiusaamisen ehkäisemiseen koulussa (1op) 16.11.2022 klo 9-15,** Jyväskylä. Kohderyhmä: koulun henkilöstö ja oppilashuolto. Sisältö: Tunne- ja vuorovaikutustaitojen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen koulussa sekä kiusaamiseen puuttuminen. Maksuton ohjelma. [Lisätietoja.](#)
- **Mielen hyvinvointia iäkkäiden palveluihin 16.11.2022 klo 12.00-15.30** Kuopio. Iltapäiväseminaareissa keskustellaan ikäihmisten mielenhyvinvoinnista ja tutustutaan voimaantumisen tukemisen taitoihin. Lisäksi seminaareissa paneudutaan Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnissa kehitettyihin mielen hyvinvointia edistäviin toimintatapoihin sekä kuullaan kommenttipuheenvuorot STM:stä ja alueen edustajilta. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Haavoittuva mieli – tunnista ja tue Mielenterveyden ensiapu® 2-koulutus 16.-17.11.2022** Kuopiossa. Järjestäjänä POSOTE20 ja Pohjois-Savon HYTE-tiimi. Kohderyhmä: Pohjois-Savon alueen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaiset, erityisesti aikuisväestön parissa työskentelevät. Mielenterveyden ensiapu®2-koulutuksessa osallistuja saa valmiudet soveltaa mielenterveyden ensiavun askeleita. Koulutuksen käytyään osallistuja osaa ottaa puheeksi mielenterveyteen liittyviä asioita, tarjota apua ja tarvittaessa ohjata hoitoon. Koulutukseen mahtuu mukaan 20 henkilöä. Paikat jakautuvat 1-2/kunta, mutta jos jostain kunnasta ei tule osallistujia vapaat paikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. [Tarkemmat tiedot ja ilmoittautuminen.](#)
- **Paikkatieto hyvinvointialueiden tukena - kohti tehokkaampia sote-palveluita. 17.11.2022 klo 13-15.30 webinaari.** Webinaarissamme käydään läpi paikkatiedon hyödyntämistä sote-palveluissa eri tieteenalojen näkökulmista. Miten käy terveydenhuollolle, kun suomalaiset asuvat usealla paikkakunnalla vuodenajasta riippuen? Entä miten terveydenhuollon palveluita tulisi sijoittaa paikkatiedon valossa? Muun muassa näihin asioihin saat vastauksia webinaarissa. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Ota rahapelaaminen puheeksi! 18.11.2022 klo 9-12,** team. Järjestäjänä: Peliklinikka ja Sovatek-säätiö. Koulutuksen jälkeen osallistujilla on valmiudet ottaa rahapelaaminen puheeksi, tukea asiakasta muutokseen lyhytneuvonnan keinoin ja arvioida yhdessä asiakkaan kanssa mahdollinen jatkotuen tarve. Koulutuksen teemoja: rahapelaaminen ilmiönä, rahapelaamisen puheeksiotto, riski- ja ongelmapelaamisen tunnistaminen, ongelmapelaaminen sekä lyhytneuvonta. Kohderyhmä: sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille sekä kaikille rahapelaamisen puheeksiotosta kiinnostuneille [Ilmoittautuminen](#)
- **Pohjois-Savon Voimaa vanhuuteen oppimisverkoston lähitapaaminen 21.11.2022 klo 9-14,** Siilinjärvi, Fontanella, kabinetti. Kohderyhmä: kaikille iäkkäiden terveystoiminnasta kiinnostuneille liikunnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, järjestöjen sekä yksityissektorin toimijoille. Teema tehoharjoittelun toteuttaminen poikkisektorisella yhteistyöllä. Käydään kuntien kokemuksia liikuntaneuvonnasta. Sen jälkeen

siirrymme päivän teemaan tehoharjoittelun järjestäminen. [Ilmoittaudu 11.11. mennessä.](#)

- **Nuori mieli urheilussa -etäkoulutus. 21.11. klo 17-19.** Pohjois-Savon liikunta.Kouluttajana MIELI ry:n asiantuntija Katri Lilja. Koulutuksen sisällöt opastavat toteuttamaan valmennusta, joka vahvistaa nuorten mielen hyvinvointia ja sen myötä myös suoriutumista urheilussa.[Lisätiedot.](#)
- **Seksuaaliterveyden edistämisen tietoiskut: Turvataidot ja seksuaalisuus 22.11.2022 klo 12.00-12.30.** Liity mukaan teams yhteyksin. Ei tarvitse ilmoittautua. Linkit tilaisuuksiin ja myöhemmin tallenteet (2vk ajan nähtävissä) Pohjois-Savon [seksuaaliterveyden edistämisen sivulla](#).(ks. sivun alaosa) Järjestäjänä Pohjois-Savon seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä.
- **Mielenterveysmessut verkossa 22.-27.11.2022.** Mielenterveysmessuilla on tarjolla uutta tietoa ja tukea työhön sekä asiakkaiden kohtaamiseen. Syksyn seminaariohjelmasta poimittua: THL:n kehittämispäällikkö Teija Strand kertoo ikääntyneiden päihteiden käytöstä ja puheeksioton työvälineistä tiistaina. Järjestäjänä Mielenterveyden keskusliitto. Ohjelmasta löytyy myös maksutonta ohjelmaa. [Ohjelma ja lisätietoja.](#)
- **Mielenterveys- ja päihdeasiakkaan varhainen tuki ja hoito, Itä-Suomen yhteistyöalue. 23.11.2022 klo 12.30-15.30** webinaari. Tilaisuudessa syvennetään mielenterveysasiakkaan varhainen tuki ja hoito liittyvää teemaa alueellisten hankkeiden esimerkeillä ja mahdollistetaan alueellinen keskustelu ja toimijoiden verkostoituminen. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivä 24.11.2022 klo 9.30-15.30: 10 vuotta Hyte-päiviä.** Toteutus hybridinä. Järjestäjänä THL. Ohjelmassa mm. ajankohtaista hyte:stä, Economy of Wellbeing, sosiaalinen kestävyys, iäkkäiden hyte uuteen kukoistukseen, yksinäisyys ja tiedolla johtaminen ja tutkimustietoa ja toimintamalle hyte-työn tueksi. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen.](#)
- **Seksuaaliterveyden edistämisen alueellinen koulutus 24.11.2022 klo 8-12** KYS auditorio 1, M-rakennus, 2.krs tai liity mukaan teams yhteyksin. Teemana kohtaaminen seksuaaliterveyden edistämistyössä (sisältää puheeksioton). Järjestäjänä Pohjois-Savon seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä ja KYS. [Ohjelma.](#) Ilmoittautuminen: Kysiläiset ja kysteriläiset: HR-työpöytä -> Koulutus ja osaaminen -> Koulutuskalenteri. Muut KYSin alueellisen [koulutuskalenterin kautta](#). Huomioithan, että ennen kuin voit ilmoittautua koulutukseen, Sinun täytyy olla rekisteröitynyt alueellisen koulutuskalenterin käyttäjäksi. Jos et ole vielä rekisteröitynyt, tee se koulutuskalenterissa kohdasta: UUSI KÄYTTÄJÄ. Jos yllä olevat linkit eivät avaudu, kopioi linkki ja avaa se internet-selaimessa.
- **Maksuttoman ehkäisyn kokeilu 24.11.2022 klo 12-16** webinaari. Kansallinen tilaisuus. Tilaisuudessa näkökulmana on sujuvien ja yhdenvertaisten ehkäisypalveluiden järjestäminen. Tilaisuudessa kuullaan kokemuksia jo tehdystä kehittämistyöstä. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Työttömien terveyden tueksi - terveyspalvelujen ammattilaisverkostolle 24.11.2022 klo 13-16** teams yhteyksin. Teemana on Kuntoutus ja liikunta elintapaohjauksessa. Järjestäjänä: Työttömien Keskusjärjestö ry – Terveudeksi 2.0:n ja Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus ry yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ja Työterveyslaitoksen kanssa. [Ilmoittautuminen](#)
- **Mielenterveysjohtamisen valmennus: Osallisuus kuuluu kaikille 24.11.2022 klo 14-15.30** teams yhteyksin. Kohderyhmä: Kaikki valmennuksesta ja osallisuustyöstä kiinnostuneet. Teema: Yksinäisiä, syrjittyjä, syrjään jääneitä? Osallisuus kuuluu kaikille, mutta mitä se tarkoittaa mielen hyvinvoinnille ja kuinka sitä voi toteuttaa? Järjestäjänä Mieliteko-ohjelma. [Ilmoittautuminen.](#)
- **Selviydytään kiusaamisesta -projektin loppuseminaari Kuopiossa 25.11.2022 klo 9.30-14** Kuopion kaupunginkirjaston kokoussali tai etäyhteyksin. Seminaari kokoaa yhteen projektin aikana saatuja tuloksia, kokemuksia ja oppeja. Päivän aikana ääneen pääsevät Selviytyjät-ryhmissä mukana olleet nuoret ja vapaaehtoiset sekä projektin työntekijät.

Puheenvuoron saa myös Noidankehästä pois – teoksen julkaissut erikoistutkija Virpi Pöyhönen. [Ilmoittautuminen](#)

- **Tietopäivä yksinäisyydestä 25.11.2022** klo 9-15 KYS auditorio, Kuopio. Järjestäjänä MIDAS. [Ohjelma](#).
- **Rohkeutta muutokseen - Päihde- ja muut riippuvuudet työelämässä 25.11.2022 klo 8.30-15 verkkotilaisuus.** Järjestäjänä Myllyhoitoyhdistys ry. Maksuton ammattilaistapahtuma on suunnattu kaikille, joita aihe koskettaa ja kiinnostaa. Tervetulleita ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ja opiskelijat, päättäjät, työyhteisöjen esihenkilöt ja HR-asiiantuntijat, muut työntekijät sekä median edustajat. Sisältö: Kuinka tunnistaa päihde- ja muut riippuvuudet ja kohdata ne viisaasti ja tuloksellisesti työyhteisössä? Miten puheeksiotto tapahtuu, entä miten alkoholistit piilottelevat juomistaan töissä? [Ohjelma ja ilmoittautuminen](#)
- **Kannattaako liikuntaan investoida? 29.11.2022 klo 10-11.15** verkossa. Liikkumattomuus maksaa yhteiskunnalle vähintään 3,2 miljardia euroa vuodessa. Osansa laskusta saavat myös yritykset. Miten paljon liikkumiseen kannattaisi investoida? Kenen siihen pitäisi investoida? Asiaa tarkastellaan yhteiskunnan, yritysten ja yksilön näkökulmasta. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen aukeaa pian](#).
- **Seksuaalisuus kulttuurisessa kontekstissa 28.11.2022 klo 13-15** verkossa. Järjestäjänä THL, Paloma-osaamiskeskus, KYS ja Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus. Sisältö: tietoa seksuaalisuuteen liittyvistä peruskysymyksistä kulttuurisesta näkökulmasta. Koulutuksen teemoja ovat muun muassa: seksuaalisuuden puheeksiottaminen pakolaistaustaisen asiakkaan kanssa sekä seksuaalivahingon ja sen erityiskysymykset kulttuurikonteksteissa. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen](#).
- **Ikäntyneiden liikenneturvallisuuden edistäminen osana kuntien ja hyvinvointialueiden terveydenedistämistyötä 29.11.2022 klo 13-15.45** webinaarina. Järjestäjänä: AVI, THL ja Liikenneturva. Kohderyhmä: Kaikki kunnissa ja hyvinvointialueilla suunnitelma- ja strategiatasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevät henkilöt, esimerkiksi hyvinvointikoordinaattorit ja hyvinvoinnin johtajat. Tavoitteena on tarjota tietoa ja tukea kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma- ja strategiatason työhön. [Ilmoittautuminen ja lisätietoja](#)
- **Päihdetyö muutoksessa. 29.-30.11.2022** Jyväskylä, Piippukatu 2. Kohderyhmä: sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset. Järjestäjänä: Kirkkopalvelut ry, Päihdepalvelusäätiö, Sovatek-säätiö. Teemana: Tuleva sote-uudistus: Miten lait ja suositukset muuttuvat ja miten ne vaikuttavat asiakkaiden palveluiden saantiin. [Ilmoittautuminen](#).
- **Terve Kunta -verkoston verkostopäivä 30.11.2022 klo 9-12.00** verkkoyhteyksin. Tilaisuus on Terve Kunta verkoston jäsenille. Aiheina mm. Kestävä kaupunki -ohjelma, yhdyspintojen muutostukiprojekti ja järjestöyhteistyö ja uudet tavat. [Ohjelma ja ilmoittautuminen](#).

JOULUKUU

- **HYTE-toimintamallien arvioinnin tiedotustilaisuus 1.12.2022 klo 9.30-11.00** verkossa. Järjestäjänä THL. Kiinnostaisiko sinua tuoda hyvinvointia ja terveyttä edistävä toimintamalli HYTE-toimintamallien arviointiin? Tutustu toimintamallien arviointiin [THL:n sivuilla](#). Tule mukaan [teams linkissä](#).
- **Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyö -kunnan ja hyvinvointialueen näkökulma 1.12.2022 klo 12.00-14.00.** Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen toimeenpanon yhdyspintojen valmisteluryhmä järjestää webinaarin Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyö -kunnan ja hyvinvointialueen näkökulma torstaina 1.12.2022 klo 12:00-14:00. Webinaari on suunniteltu yhteistyössä Kuntaliiton sekä Terveyden ja hyvinvoinnin

laitoksen kanssa. Seminaari on kaikille avoin. Ei tarvitse ilmoittautua.

[Lisätietoja.](#)

- **Ehkäisymenetelmät ja ehkäisyneuvonta etäluento 7.12.2022 klo 13-15** teams yhteyksin. Järjestäjänä: Pohjois-Savon HYTE-tiimi, POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus-hanke ja THL. Kouluttajana: Erityisasiantuntija, erityispalvelut THL Katriina Bildjuschkin. Kohderyhmä: Pohjois-Savon ehkäisyneuvonnan ammattilaiset, opiskelijat ja järjestöjen edustajat. Sisältö: Ehkäisyneuvontaa liittyvät asiat kuten ehkäisyvaihtoehdot, opasmateriaalit, ehkäisyn palvelupolut, seksuaalikasvatus ja -neuvonta osana ehkäisyneuvontaa, seksuaaliväkivalta/-häirintä ja sen puheeksiotto sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus osana ehkäisyneuvontaa. Ei tarvitse ilmoittautua, liity vain mukaan [teams osoitteessa](#) Tilaisuus on tallenteena katsottavissa 2vk ajan.
- **Mitä mielenterveyden edistäminen on ja miten sitä johdetaan kunnissa - avoin webinaari kunnille 8.12.2022 klo 13-15.** Tervetuloa MIELI Suomen mielenterveys ry:n Hyvän mielen kunta-hankkeen kaikille avoimeen webinaariin 8.12.2022 klo 13-15! Hyvän mielen kunta on toimintamalli, joka auttaa kuntaa vahvistamaan mielenterveyttä. Tule mukaan kuulemaan lisää. [Lisätietoja Hyvän Mielen kunnasta.](#) [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **HYTE-treffit 9.12.2022 klo 10-11** verkkoyhteyksin. Järjestäjänä THL ja Kuntaliitto. Kohderyhmä: kuntien hyte-koordinaattoreille ja muille hyte-työn tekijöille Tilaisuudessa kuullaan kuntien hyte-työn kehittämiseen ja johtamiseen liittyviä puheenvuoroja ja käydään yhteistä keskustelua. [Ohjelma ja lisätietoja](#)
- **Mielenterveysosaamista kuntiin – viiden mielenterveysstrategian hankkeen päätöstilaisuus 9.12. klo 12-16 verkossa.** Järjestäjänä THL. Tilaisuudessa jaetaan tietoa ja kokemuksia mielenterveysstrategian hankkeiden kehittämistä toimintamalleista, jotka liittyvät mielenterveysosaamiseen ja mielenterveysjohtamiseen. [Ohjelma ja ilmoittautuminen.](#)
- **Lapset puheeksi – kouluttajakoulutus 8.12.2022 - 18.4.2023, Kuopio.** Järjestäjänä Pohjois-Savon HYTE-tiimi. ja POSTE20-hanke/perhekeskus. LP-kouluttajakoulutus mahdollistaa oman LP- kouluttajan saamisen kuntaan. Ilmoittautuminen 11.11. mennessä osoitteeseen: helena.tormi@kuh.fi [Lisätietoja.](#)
- **Lapset ja väkivalta – lasten oikeuksista ja laista nousevat suuntaviivat sosiaalityön käytäntöihin 12.12.2022 klo 12-16,** THL tai verkkoyhteyksin. Järjestäjänä Barnahus-hanke. [Lisätietoja](#)
- **Digitaalinen väkivalta - verkkokoulutuksen julkaisuwebinaari 9.12.2022 klo 9-12** Järjestäjänä THL. Kohderyhmä: Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus-, kasvatus- ja turvallisuusalojen ammattilaiset, opiskelijat, opettajat, vapaaehtoiset ja muut asiasta kiinnostuneet. Webinaarissa julkaistaan THL:n digitaalinen väkivalta - verkkokoulutus. Verkkokoulutus lisää tietämystä lähisuhteissa tapahtuvasta digitaalisesta väkivallasta, vainosta ja pakottavasta kontrollista. Verkkokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä ammattilaisten kykyä tunnistaa ja puuttua digitaaliseen väkivaltaan. [Lisätietoja.](#)
- **Kaatumisvaaran vähentäminen: Liukastumisvaroituspalvelu 13.12.2022 klo 12.00-12.30** teams yhteyksin. Asiantuntijana Henry Tennberg, RoadMeteo Oy. Linkki luentosarjaan ja aikaisempien luentosarjojen tallenteet löytyvät [AKE materiaalipankista](#)
- **Mitä tapahtuu lasten ja nuorten ehkäisevälle päihdetyölle, kun sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuu? 13.12.2022 klo 13-15** webinaari. Järjestäjänä EPT- järjestöverkosto. [Lisätietoja](#)
- **Asiakasosallisuuden teematiistai 13.12.2022 klo 14-15** verkossa. Teemana asiakkaiden osallistumisen kehittäminen. [Lisätietoja.](#)
- **Seksuaaliterveyden edistäminen ja raskaudenehkäisy –koulutus, 16.12.2022 ja 3.2.2023 klo 8.30-12.30** (samansisältöiset näinä kahtena päivänä, ilmoittaudu jompaan kumpaan), lähitoteutus Kuopio, Mikrokatu 1. Järjestäjänä: POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus-hanke ja Savonia amk. Aiheet: Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen ajankohtaiset asiat, ehkäisymenetelmät (sivuvaik.& riskitekijät),seksitaudit, hedelmällisyyden suojele sekä seksuaalisuuden puheeksiottaminen ja siinä

käytettävät mallit. Kouluttajat: Terveydenhoitotyön lehtori Pauliina Rissanen ja kättilötyön lehtori Päivi Hoffrén, Savonia amk, erikoislääkäri Päivi Nuttunen, KYS. [Ilmoittautuminen 2.12.2022 mennessä.](#)

- **Liikkumisen suositukset liikkeelle 16.12.2022 klo 10-11.15** verkossa. Järjestäjänä UKK-instituutti. Tilaisuus on avoin kaikille kiinnostuneille. Tutustu liikkumisen suosituksiin ja niiden käyttöä tukeviin uusiin materiaaleihin UKK-instituutin erikoissuunnittelija Annika Taulaniemen opastuksella. Liikuntatiedon verkkoklinikalla kuulet myös käytännön näkökulmaa suositusten hyödyntämisestä asiakastyössä. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen.](#)
- **Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintafoorumi: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 16.12.2022 klo 9-11** verkossa. Teemana on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen](#)

VUOSI 2023

- **Seksuaaliterveyden edistämisen tietoiskut: Lantionpohjan laskeuma, konservatiivinen hoito ja laskeuman vaikutukset seksuaalisuuteen 9.1.2023 klo 12.00-12.30.** Liity mukaan teams yhteyksin. Ei tarvitse ilmoittautua. Linkit tilaisuuksiin ja myöhemmin tallenteet (2vk ajan nähtävissä) Pohjois-Savon [seksuaaliterveyden edistämisen sivulla.](#) Järjestäjänä Pohjois-Savon seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä.
- **Megatrendit 2023-julkistustilaisuus 12.1.2023 klo 13-14.15** verkkotilaisuus. Kohderyhmä: Kaikille tulevaisuudesta ja yhteiskunnallisesta muutoksesta kiinnostuneille. Saat kattauksen tulevaisuuteemme voimakkaimmin vaikuttavista laajoista kehityksen kaarista - sekä toivottavasti myös aineksia toimintaan. Järjestäjänä Sitra. [Ohjelma ja ilmoittautuminen](#)
- **Mielenterveyden ilmiöt muutoksessa - mielenterveysstrategian tilannekatsaus 18.1.2023 12.30 -15.00** verkossa. Järjestäjänä: THL. Sisältö: mielenterveysstrategian tilannekatsaus -tilaisuudessa nostamme keskusteluun tärkeimpiä ajankohtaisia ilmiöitä mielenterveysstrategian väliraportista. Tavoitteenamme on myös saavuttaa vaikuttavia ratkaisuja, joilla parannetaan mielenterveyttä. [Lisätietoja.](#)
- **Luontolähtöinen Ystäväpiiri - ohjaajakoulutus 2.2.2023-23.5.2023.** Opit ohjaamaan parisi kanssa Vanhustyön keskusliiton kehittämän Ystäväpiiri-ryhmän, joka tutkitusti parantaa osallistujien hyvinvointia, vahvistaa elämänlaatua ja vähentää terveyspalveluiden käyttöä. Koulutuksessa paneudutaan iäkkäiden ihmisten yksinäisyyden ymmärtämiseen, voimavaralähtöiseen toimintaan, hallitun ryhmäprosessin toteuttamiseen sekä omaan kasvuun ohjaajana. 5 koulutuspv (2.2., 7.2., 14.3., 18.4. ja 23.5.2023 klo 9-16) + osallistujat ohjaavat parityönä oman iäkkäille ihmisille suunnatun Ystäväpiiri-ryhmän lähitapaamisina tai verkossa eYstäväpiiri-ryhmänä (12 kokoontumiskertaa viikoittain). Hinta 100e/hlö. [Haku koulutukseen](#) 10.1.2023 mennessä. [Lisätietoja.](#)
- **Ruokakasvatuksen teemapäivä 9.2.2023** etäyhteyksin. Kohderyhmä: lapsia työssään kohtaaville ammattilaisille varhaiskasvatuksessa, koulussa, ruokapalveluissa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sisältö: Aamupäivällä osallistu luokkasi kanssa RuokaTutkan digitunnille tai pidä kouluruokailutyöpaja! Klo 12-14 pureudumme ruokakasvatuksen esteisiin ja mahdollisuuksiin. Iltapäivällä alueelliset verkkotyöpajat, joissa jaetaan kokemuksia. Järjestäjät: Itä-Suomen yliopisto, Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry ja Suomen Sydänliitto osana Kokoava -hanketta [Lisätietoja.](#)
- **Liikuntaneuvonnan valtakunnallinen seminaari 27.-28.3.2022** Tampereella. Seminaarissa kuulet ajankohtaista tietoa mm. liikuntaneuvonnan vaikuttavuudesta sekä eri väestöryhmien huomioimisesta neuvonnassa. Järjestäjänä: OKM ja STM, Liikkuva aikuinen -ohjelma ja Hämeen Liikunta ja Urheilu ry. Lisätietoja yöhemmin.
- **Liikkuva ja oppiva yhteisö-seminaari 25.-26.4.2023.** Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -ohjelmien yhteinen seminaari. Lisätietoja myöhemmin.

- **Suru ja luopuminen parisuhteessa 27.4.2023 klo 9.00-16**, Kuopio. Järjestäjänä Perheasiain neuvottelukeskus. Koulutuspäivässä käsitellään elämänkestoisen psyykkisen kasvun haasteita surun ja luopumisen näkökulmista. Kouluttaja Sanna Aavaluoma on perheterapian ja psykoanalyttisen paripsykoterapian kouluttajapsykoterapeutti, psykoseksuaaliterapeutti, kliininen seksologi, muistiasiantuntija ja saattohoitokouluttaja. Ilmoittautuminen myöhempänä ajankohtana.
- **Päihdepäivät 10.-11.5.2023** Helsingin kulttuuritalolla. Vuonna 2023 Päihdepäivillä syvennytään myös mielenterveyteen sekä päihteiden ja mielenterveyden yhteiseen kenttään. Tapahtuman järjestäjinä toimivat EHYT ry, EPT-verkosto ja MIELI Suomen Mielenterveys ry. [Lue lisää.](#)

OPPAITA JA VERKKOKURSSEJA

THL: TEAvisari Liikunnan tulokset on julkaisu 28.10.2022. Keskeisistä tuloksista on saatavilla julkaisu: [Liikunnan edistäminen kunnissa – TEA 2022 : Koulujen liikuntasalien harjoitusvuorojen maksut kasvussa suurissa kaupungeissa](#) ja THL:n [uutinen](#) ja Pohjois-Savon tulosten koontia on [PSHYTE:n blogissa](#).

THL: Iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn arviointi kotikuntoutuksessa TOIMIA-suositus on julkaistu 26.10.2022. Suosituksen tavoitteena on yhtenäistää iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn arviointikäytäntöjä kotikuntoutuksessa Suomessa. [Tutustu.](#)

STM: **Uusi rahapolitiininen ohjelma julkaistu.** Tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelihaittoja sekä varmistaa, että rahapeliongelma tunnistetaan paremmin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Lisäksi palveluiden laatua ja saatavuutta parannetaan. [Tutustu.](#)

Kuopion kriisikeskuksen oma **podcast** Kriisikeskus olohuoneessa on kuunneltavissa Spotifyssä. Olemme nyt julkaisseet kaksi jaksoa; **Yksinäisyys, some ja digipelaaminen sekä Mitä on väkivaltatyö pariskuntien kanssa?**

THL:n blogi: Näin teette paremman hyvinvointikertomuksen kuntaanne. [Tutustu.](#)

Julkaistu UKK-instituutin Liikuntaraportti 2022: Neljässä vuodessa työikäisten aikuisten liikkuminen vähentyi 400 askelta päivässä. [Tutustu raporttiin.](#)

Merkittävä osa tapaturmista tapahtuu päihtyneenä- Kuinka ehäistä - Tiedä ja toimi - kortti julkaistu. Päihtymys lisää esimerkiksi kaatumisten, myrkytysten, liikenneonnettomuuksien, hukkumisten ja palovammojen riskiä. Uudesta Tiedä ja toimi -kortista löytyy tietoa ja toimintaohjeita päihteiden käytön aiheuttamien tapaturmien ehkäisyyn. [Tutustu.](#)

Lääkkeet voivat altistaa kaatumistapaturmille. Lääkkeet voivat lisätä alttiutta kaatumisille. Esimerkiksi keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet altistavat kaatumisille, koska ne voivat aiheuttaa uneliaisuutta, koordinaation ja arviointikyvyn heikkenemistä sekä sekavuutta. [Lue lisää Kotitapaturma sivulta.](#)

Kunta-Virveli- Liikunnan edistämisen tunnuslukuja kunnista. Kunta-Virvelissä on yhdistetty ja analysoitu liikunnan edistämisen tilastotietoja niin, että tietoa olisi helppo hyödyntää päätöksenteossa kunnissa, hyvinvointialueilla, valtionhallinnossa ja järjestöissä. [Tutustu.](#)

Mielenterveysviikko. 20.-27.11.2022. Mielenterveyden keskusliitto. Mielenterveysviikon teema kiteytyy lauseeseen ”Hyvä alkaa ennen kuin vaikeudet loppuvat”. Viikon aikana halutaan muistuttaa ihmisiä siitä, ettei kenenkään tarvitse olla valmis tai täysin ehjä voidakseen kokea myös elämän

hyvät puolet. Maailmassa on kuitenkin aina enemmän valoa kuin pimeyttä, vaikka sekä henkilökohtaisen elämän haasteet että globaalit kriisit saavat meidät usein uskomaan toisin. Kunnat voivat toteuttaa myös omaa toimintaa, omien tarpeiden mukaisesti. [Lisätietoja](#)

THL:n seminaarin "Ehkäisevä päihdetyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukijana kouluissa ja oppilaitoksissa -verkkoaineisto sujuvamman työn tueksi -webinaari", 10.10.2022 [tallenne](#) ja esitysmateriaalit:

Jaana Markkula, THL: [Mikä on vaikuttavaa ehkäisevää päihdetyötä](#), Marke Hietanen-Peltola & Johanna Jahnukainen, THL: [Miten opiskeluhoitopalvelut tukevat hyvinvointia ja ehkäisevät päihdehaittoja](#), Riina Länsikallio, OPH: [Päihdekasvatus ja ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa](#)

POSOTE20-hankkeen, Ulla Särkän, blogi: **Maksuton ehkäisy nuoren mielenterveyden edistäjänä**. Blogissa kuvataan mm. maksuttoman ehkäisyn nykytilaa Pohjois-Savon hyvinvointialueellamme. [Lue lisää](#)

Verkkokurssit

Johdatus lapsen oikeuksiin - Turvaa lapsen oikeuksien

toteutuminen. Järjestäjänä eOppiva. Maksuton. Kaikille avoin. Koulutus on lapsistrategian koulutuskokonaisuuden ensimmäinen osa. Se on tarkoitettu kaikille lasten kanssa ja lasten asioissa työskenteleville tai lapsen oikeuksista kiinnostuneille ammattilaisille. Koulutus on tärkeä ja hyödyt siitä myös silloin kun työlläsi ei ole suoraa liittymää lapsiin – esimerkiksi kaupunki- tai liikennesuunnittelussa on otettava huomioon myös lapset ja lapsen oikeudet. [Tutustu ja osallistu.](#)

Lapsen oikeudet - Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja

lapsibudjetointi. Järjestäjänä eOppiva. Koulutus on osa lapsistrategian koulutuskokonaisuutta. Koulutuksessa tuodaan esille lähtökohdat ja perusteet lapsivaikutusten arvioinnille ja lapsibudjetoinnille. Koulutus on avoin kaikille. Koulutus koostuu viidestä osiosta ja koulutuksen kokonaiskesto on noin 60 minuuttia. Käytä koulutukseen kuitenkin juuri sen verran aikaa kuin tarvitset sekä keskeytä, palaa ja liiku osioiden välillä vapaasti. [Tutustu ja aloita koulutus.](#)

AVUSTUKSIA

Etelä-Savon ELY-keskus. ESR - jatkuva hankehaku: Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 ohjelma. Painopiste: Osallisuus- ja ruoka-aputyön tukeminen: Tuetaan lapsiperheitä edistäen osallisuutta ja nuorten pärjäämistä, edistetään ruoka-aputyön vaikuttavuutta ja yhdessä tekemistä ja toteutetaan ruoka-apua maakunnallisesti laaja-alaisesti. Jatkuva haku. Hankkeiden tulee päättyä viimeistään 30.12.2023. Hakemukset jätetään EURA2014-järjestelmässä. Hakemukset jätetään EURA2014-järjestelmässä. [Lisätietoja](#)

OKM: Kehittämisyhteistyö vähän liikkuvien nuorten liikunta-aktiivisuuden edistämiseen ajalle 1.12.2022 – 31.12.2023. Avustuksen tavoitteena on lisätä suosituksiin nähden vähiten liikkuvien nuorten fyysistä aktiivisuutta, liikuntaa ja liikunnallista elämäntapaa. Avustuksen pyrkimyksenä on tukea nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia liikunnan keinoin. Haussa painotetaan useiden toimijoiden laaja-alaisia yhteishankkeita, joissa yksi tahoo toimii hankkeen hallinnoijana ja koordinoijana. Hankkeiden välisessä kilpailussa poikkihallinnollisuus katsotaan eduksi. Avustusta voidaan myöntää rekisteröityneille yhteisöille ja säätiöille yleishyödylliseen valtakunnalliseen tai valtakunnallisesti merkittävään toimintaan. Avustusta ei kuitenkaan voida myöntää kunnille, jos hankkeen päätarkoitus on yksittäisen/-sten kunnan/-tien paikallinen

toiminta, yksittäisille työyhteisöille, liikuntaseuroille, ja yksityisille henkilöille.
Haku 7.11.2022 mennessä. [Lisätietoja.](#)

OKM: Kaksi miljoonaa euroa haettavissa avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen. Avustuksen tavoitteena on kehittää avoimen varhaiskasvatuksen toimintakäytäntöjä sekä toiminnan tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta ensisijaisesti niissä kunnissa, joissa toimintaa ei vielä ole tai toiminta on hyvin pienimuotoista. Valtion erityisavustusta voidaan käyttää kunnassa toimivan koordinaattorin palkkaamiseen. Palkattavan koordinaattorin tehtäviin kuuluu selvittää avoimen varhaiskasvatustoiminnan järjestämisen paikallisia tarpeita sekä avoimen varhaiskasvatustoiminnan paikallisen kehittämissuunnitelman laatiminen. Haku koskee kuntia ja kuntayhtymiä, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Hakuaika päättyy **7.11.2022**. Päätökset pyritään tekemään marras-joulukuussa 2022. [Lisätietoja](#)

KUNTALAISILLE

Välitähän kuntasi asukkaille kohdistettua viestintää. Pohjois-Savon HYTE kokoaa kahden viikon välein **Tiesitkö että... vinkkejä kuntalaisille.** Tällä kertaa vinkkinä "**Tiesitkö, että alkoholi ja lääkkeiden sekakäyttö lisää päihtymistilan riskejä.**" Vinkkejä lähetetään parin viikon välein ajankohtaisista aiheista. Vinkit löytyvät Pohjois-Savon HYTE:n facebookista, Twitteristä ja [nettisivuiltamme](#)

Pohjois-Savon asukkaille **Päihdetilannekysely 7.11.** - **27.11.2022.** Asukkaat pääsevät esittämään ajatuksiaan kunnan päihdetilanteesta ja toiveita esimerkiksi päihdehaittojen vähentämisen keinoista. Vastaa itse ja jaathan kyselyä omissa verkoissasi. [Linkki kyselyyn.](#)

Maksuton palveluohjaus lasten vanhemmille ja nuorille. MLL. [Lisätietoja.](#) Palveluohjaus on tarkoitettu henkilöille, joka kaipaa tietoa itselle, lapselle tai perheelle saatavilla olevista palveluista ammattilaisen tuella, etkä tiedä, mistä muualta kysyisit neuvoa. Yhteyttä voi ottaa esimerkiksi näissä asioissa: lapsen neuropsykiatrisen tuen tarve, lapsen oppimiseen ja kehitykseen liittyvät kysymykset, vanhempien keskusteluapu, haasteet sisarusten välissä suhteissa lapsiperheessä, nuorelle apua viranomaispuheluihin ja apua lomakkeiden täyttämiseen.

Kehitä mielen taitojaasi -webinaarit teams yhteyksin. Järjestäjänä Ikänsitutuutti. Ikäihmisille suunnattu maksuton webinaarisarja tarjoaa tietoa mielen hyvinvoinnista sekä välineitä sen vahvistamiseen. 28.11. klo 13-14 teatterineuvos Ritva Oksanen pohtii mielen hyvinvoinnin lähteitä elämänsä elämissä, 28.2.2023 klo 13-14 aiheena on mielitreenistä hyvinvointia. 20.4.2023 klo 13-14 aiheena on vahvuudet esiin ja käyttöön. [Lisätietoja ja ilmoittautuminen](#)

Mielen hyvinvoinnin lähteistä - vinkkivihko. Pienetkin teot ja päivittäiset valinnat ovat avainasiassa mielen hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Vinkkivihkossa on harjoituksia näiden valintojen tueksi. Vinkkivihkon tekijät Ikäinstituutti ja Ikäopisto.

[Tutustu](#)

Eron ensiapupiste. Eron ensiapupiste tarjoaa matalalla kynnyksellä tukea ja ohjausta eroa pohtivalle tai eronneelle. Ensiapupisteellä päivystää eroasioiden parissa työskenteleviä ammattilaisia. Paikka: Kuopion museolla, Kantti rakennuksessa, Museokatu 1, Kuopio. Olemme paikalla syksyn aikana vielä keskiviikkona 9.11. klo 16-17.30. Ei ennakoilmoittautumista ja palvelu maksutonta.

[Esite.](#)

OTA ROHKEASTI YHTEYTTÄ HYTE-TIIMIIN!

- [Nettisivut](#)
- Seuraa meitä Facebookissa: Pohjois-Savon HYTE ja Pohjois-Savon ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö
- Seuraa meitä Twitterissä: PSHYTE
- PSHYTE tiimi [bloggaa](#). Tällä kertaa blogissa käydään läpi Pohjois-Savon alueen ja kuntien tuloksia liikunnan terveydenedistämisenaktiivisuudesta.

Kiitos, kun jaat HYTE-viestiä eteenpäin!

Julkaisemme HYTE-viestin joka kuukauden ensimmäinen torstai. Voit jakaa viestiä tai sen osia vapaasti eteenpäin asiasta mahdollisesti kiinnostuneille. Mikäli haluat tilata HYTE-viestin, ota yhteyttä sade.rytkonen@kuh.fi

Terveisin Anu, Helena ja Säde

Yhteystiedot
Säde Rytkönen
044 717 6370
sade.rytkonen@kuh.fi

Helena Törmi
044 717 6878
helena.tormi@kuh.fi

[Jos haluat peruuttaa tilauksen, klikkaa tästä.](#)

POWERED BY LIANMAILER